

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на икономиката и индустрията и Министерство на иновациите и растежа	Нормативен акт: Проект на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Желяз Енев, директор на дирекция „Икономическа политика“, МИИ	Телефон и ел. поща: 02/940 75 59 ; j.enev@mi.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Липса на система за ранно предупреждение на предприятията от вероятност за изпадане в несъстоятелност.“

България няма предупредителна система, която да оказва конкретна подкрепа на длъжниците, като им посочва опасността от изпадане в затруднение. Системи за ранно предупреждение се разработват единствено от банките за целите на управлението на кредитния риск.

Следователно инструментите за ранно предупреждение (ИРП) по смисъла на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 са от съществена необходимост за предприятията в България. Съществен проблем представлява и факта, че ИРП ще трябва да се разработват от нулата за целите на установяването на опасност от несъстоятелност, поради което е необходим подходящ модел за ефикасно изпълнение на целта за въвеждане на система за ранно предупреждение .

Намаляването на броя на предприятията, които прекратяват дейността си поради задлъжнялост и непредприемане на навремени мерки за реструктуриране финансовите и управленски процеси в предприятията може да се реализира чрез мерки за повишаване на тяхната информираност в по-ранен етап и професионална подкрепа в процеса на реструктуриране в по-ранен етап. Навременните мерки биха позволили на предприятията да не достигнат до момент на неплатежоспособност, свръхзадлъжнялост и да бъдат принудени за влязат в производство по несъстоятелност. С приемането на новата уредба и създаването на организация от мерки за подкрепа от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, реализирани чрез система за самооценка и професионална консултация от външни експерти ще се намали риска от изпадане в несъстоятелност на предприятията.

1.1. *Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.*

Ежегодно между 39 хил. и 50 хил. предприятия преустановяват дейността си по данни на

Националният статистически институт. През 2017 г. броят на предприятията преустановили дейността си са 39 623, през 2018 г. те са 47 175, а през 2019 г. те са 50 534 бр. Очертаващата се тенденция за увеличение на броя на предприятията които прекратяват дейността си е признак за задълбочаващ се проблем, надхвърлящ естествената демография на предприятията. Осигуряването на система за ранно предупреждение при опасност от изпадане на предприятията в затруднено положение е един от факторите, който може да повлияе върху негативната тенденция.

1.2. *Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).*

Решаването на проблема изисква създаването на капацитет в администрациите и въвеждането на допълнителни функции и правомощия с цел да бъдат подпомогнати предприятията които изпитват затруднения.

1.3. *Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.*

Създаването на система за ранно предупреждение при опасност от изпадане на предприятията в несъстоятелност изисква нормативни промени от гледна точка на това да бъдат определени правомощия и отговорности за поддържането и предоставянето на подкрепа на предприятията, които да могат да оценят настоящото си финансово състояние и да бъдат информирани за възможностите при вероятност от изпадане в несъстоятелност.

1.4. *Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.*

Във връзка с приемането на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 е необходимо да се създадат инструментите за ранно предупреждение. Съгласно чл. 3 от Директивата за превантивното реструктуриране държавите членки са задължени да въведат ИРП с цел колкото е възможно по-рано да се установят признаците на финансови затруднения, което създава условия за прилагане на ефективни механизми за оздравяване и утвърждаване на култура за „втори шанс“.

Необходимостта от приемането на нормативния акт произтича и от разпоредбата на чл. 761, ал. 3 от Търговския закон, която предвижда Министерският съвет по предложение на министъра на икономиката и индустрията и на министъра на иновациите и растежа да приеме наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност.

1.5. *Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?*

Настоящият проект предвижда създаването на нова Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност.

2. Цели:

Цел 1 „Подобряване на бизнес средата, чрез стабилизация на предприятията и предотвратяване на производството по несъстоятелност на ранен етап“

Колкото по-рано длъжникът е в състояние да установи предстоящи финансови трудности и се опита да ги преодолее, толкова по-голяма е вероятността да избегне обявяването в

несъстоятелност. По същия начин колкото по-рано се установи, че жизнеспособността на предприятието е трайно увредена, толкова по-уредено и ефективно ще е производството по ликвидация. Следователно общата цел е подобряване на бизнес средата, чрез стабилизация на предприятията и предотвратяване на производството по несъстоятелност като не се допусне срив на системни елементи и се запази финансовата стабилност.

Цел 2 „Изграждане на система за ранно предупреждение в подкрепа на предприятията, които изпитват финансови затруднения и има вероятност да изпаднат в несъстоятелност.“

Конкретната цел на проекта ще се постигне чрез създаването на система от инструменти за ранно предупреждение, чрез които да известяват предприятията за тяхното финансово състояние и при наличие на данни за финансови затруднения, които може да доведат до неплатежоспособност или несъстоятелност, да ги подпомогнат чрез предоставяне на насоки, съвети или консултации за подобряване на финансовото състояние и за предприемане на превантивни действия

Предвижда се Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (ИАНМСП) да организира и осигурява система от инструменти за ранно предупреждение и достъп до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност, която включва публична онлайн електронна-информационна система за ранно предупреждение при вероятност от несъстоятелност, чрез която се предоставя информация

Проектът предвижда също така да бъде осъществява информационна кампания за наличието и ползата от инструментите за ранно предупреждение при вероятност от несъстоятелност.

3. Заинтересовани страни:

3.1. Предприятия - търговците и предприемачите, предвидени в Търговския закон включително микропредприятия, малки и средни предприятия, които ще се възползват от инструментите за ранно предупреждение;

3.2. Публични органи: Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, която администрира инструментите за ранно предупреждение при несъстоятелност, Национална агенция по приходите, предоставяща информация за публични задължения;

3.3. Експерти, предоставящи специализирани консултантски услуги в областта на бизнес управлението, счетоводството, финансите и правото; лица, които предоставят информация за предприятията – адвокати, одитори, счетоводители, частни съдебни изпълнители и др. – която може да послужи за ранно предупреждение при вероятност от несъстоятелност.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Към момента не съществува инструменти или система, чрез които предприятия в затруднение или в риск от изпадане в несъстоятелност биха могли да получат съдействие, включително чрез консултации, насоки или съвети, както и да бъдат информирани, че биха могли да започнат процедура по оздравяване в съответствие с Търговския закон.

Липсата на инструменти за ранно предупреждение предполага невъзможност за някои предприятия да използват система за самооценка на финансовите си показатели и консултантска

помощ в ранен етап на финансови и организационни затруднения при осъществяване на дейността си.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма положителни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Близо 10% от регистрираните в България предприятия прекратяват дейността си, като се наблюдава изразена тенденция броят на тези предприятия да се увеличава. Липсата на подкрепа и система за ранно известяване на предприятията за тяхното финансово състояние и при наличие на данни за финансови затруднения е една от причините поради която тази тенденция може да се засили.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: Малки и средни предприятия, поради своят по-нисък капацитет и възможности, са най-засегнати от икономически кризи и въздействия, които биха могли да породят финансови затруднения. Те често negliжират ранните признаци за евентуални финансови затруднения, които биха могли да настъпят в следствие от външни или вътрешни фактори.

Административна тежест: Няма въздействие.

Вариант 2: „Приемане на проекта на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност “

Описание:

Приемането на проекта на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност има за цел да създаде инструменти за подкрепа на предприятията в България.

Структура и съдържание на новата уредба предвижда:

- Принципи при които ще се предоставят инструменти за ранно предупреждение;
- Организация на предоставянето на инструментите за ранно предупреждение;
- Същност на система от инструменти за ранно предупреждение;
- Достъп до информация на предприятията относно вероятност от несъстоятелност.

Принципите при които ще се предоставят инструменти за ранно предупреждение са:

- Бързина при установяването на вероятност от несъстоятелност и при осигуряването на инструменти за ранно предупреждение;
- Поверителност и защита на информацията, предоставена и обработвана при използването на инструменти за ранно предупреждение;
- Достъпност – инструментите са публично достъпни и предоставени по удобен начин до всички предприятия, посредством онлайн достъп без регистрация на потребителя;
- Доброволност и доверие при използването на инструменти за ранно предупреждение.

Организацията на предоставянето на инструменти за ранно предупреждение ще се осъществява от ИАНМСП и външни експерти.

Системата от инструменти за ранно предупреждение, чрез които да се известяват предприятията за

тяхното финансово състояние ще даде възможност на предприятията да установят и наличие на данни за финансови затруднения, които могат да доведат до неплатежоспособност или несъстоятелност. В този случай, те биха могли да се възползват от възможностите, предлагани от ИАНМСП за насоки, съвети и консултации.

Консултациите са свързани с извършването на самооценка и впоследствие евентуално възможност от допълнителни консултантски услуги по конкретни теми, укрепване на капацитета, подкрепа при разработването на стратегия за стабилизация или за образуване на производство по несъстоятелност. Тези консултации се предоставят от външни експерти по разработени от ИАНМСП програми.

Достъпът до информация на предприятията относно вероятност от несъстоятелност е свързан със създаването на индикатори за необходимост от извършване на самооценка и/или използване на други инструменти за ранно предупреждение при вероятност от несъстоятелност на предприятията. Информацията е поверителна и се предоставя доброволно и по искане на предприятията.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Очакваният ефект е да се подобри информираността за финансовото състояние на предприятията и да се насърчат предприемачите (и техните органи на управление) да направят самооценка на своето положение. В интерес на самия длъжник да установи затрудненията още при самото им възникване. Оценката може да бъде направена от самите органи на дружеството, когато е възможно да се осигури достъп до необходимата информация, или от публичен орган или частен субект с делегирани правомощия, който да извърши оценката по молба на дружеството. Прилагането на инструментите по наредбата са с доброволен характер и имат единствено за цел да подпомогнат предприемачите при осъществяване на тяхната дейност. Поради това не се предвиждат контрол, санкции, режими или такси, насочени към предприятията.

Системата от инструменти за ранно предупреждение ще подпомогне предприятията и особено МСП да получат аналитична информация на ранен етап за показателите си за финансовото състояние и да идентифицират възможността от бъдещи или настоящи финансови затруднения, както и да получат съдействие от специалисти. По този начин биха могли да се намалят броя на предприятията, които прекратяват дейността си или изпадат в неплатежоспособност или несъстоятелност.

Ангажирани за предоставянето на инструменти за ранно предупреждение е ИАНМСП, както и Министерството на иновациите и растежа по отношение на годишните програми на ИАНМСП.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма въздействие.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Въпреки че инструментът е предназначен да обслужва всички длъжници, които извършват стопанска дейност, най-голям ефект се очаква при МСП. Това се дължи главно на обстоятелството, че когато са изправени пред финансови затруднения, МСП често пъти не притежават необходимите ресурси да се справят с големите разходи за реструктуриране, включително за наемане на консултанти, които да им помогнат да предотвратят или смекчат последиците от финансовите затруднения.

Малките и средните предприятия ще получават достъп до специализирана информация, чрез която биха имали възможността да оценят своето финансово състояние и да получат съдействие от

специалисти при риск от затруднение или изпадане в несъстоятелност.

Административна тежест: Проектът не предвижда задължения към предприятията или гражданите.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант „Без действие“	Вариант 2
Ефективност	Цел 1 „Подобряване на бизнес средата, чрез стабилизация на предприятията и предотвратяване на производството по несъстоятелност на ранен етап“ Цел 2: „Изграждане на система за ранно предупреждение в подкрепа на предприятията, които изпитват финансови затруднения и има вероятност да изпаднат в несъстоятелност.“	Целта частично постигната, доколкото производствата по стабилизация са разписани в Търговския закон. Целта не е постигната.	Средна степен на изпълнение. Създадени са предпоставки за по-добро информирание и подкрепа на предприятията Висока степен на изпълнение. Създадена е система за ранно предупреждение за установяване на опасност от несъстоятелност на предприятията.
Ефикасност	Цел 1 „Подобряване на бизнес средата, чрез стабилизация на предприятията и предотвратяване на производството по несъстоятелност на ранен етап“ Цел 2: „Изграждане на система за ранно предупреждение в подкрепа на предприятията, които изпитват финансови затруднения и има вероятност да изпаднат в несъстоятелност.“	Целта не е постигната. Целта не е постигната.	Висока степен на изпълнение. Предприятията по-лесно оценяват своето финансово състояние и получават съдействие и подкрепа при вероятност от изпадане в неплатежоспособност или несъстоятелност. Висока степен на изпълнение. Предприятията имат достъп до система от инструменти за ранно предупреждение, включително и консултации
Съгласуваност	Цел 1 „Подобряване на бизнес средата, чрез стабилизация на предприятията и предотвратяване на производството по несъстоятелност на ранен етап“ Цел 2: „Изграждане на система за ранно	Целта не е постигната.	Висока степен на изпълнение. Изпълнени са изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 и чл. 761, ал. 3 от Търговския закон. .

<p>предупреждение в подкрепа на предприятията, които изпитват финансови затруднения и има вероятност да изпаднат в несъстоятелност.“</p>	<p>Целта не е постигната.</p>	<p>Висока степен на изпълнение. Изпълнени са изискванията на Директива (ЕС) 2019/1023 и чл. 761, ал. 3 от Търговския закон. .</p>	
--	-------------------------------	---	--

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Приемане на проекта на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност“ – препоръчителен вариант за приемане.

При този вариант се постига съответствие с Директива (ЕС) 2019/1023 и се изпълняват изискванията на чл. 761, ал. 3 от Търговския закон. Дава се възможност на предприятията да оценят финансовото си състояние и да предприемат мерки при вероятност от несъстоятелност

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

Проектът на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност не предвижда въвеждането на административни такси или задължения за предприятията.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да

.....

- Не

Проектът на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност не предвижда създаването на нов регулаторен режим.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да

.....

Не

Проектът на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност не предвижда създаването на нови регистри.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Проектът на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност подпомага предприятията и особено МСП да оценят финансовото си състояние, без да ги задължава да извършат каквито и да било административни процедури. Инструментите за ранно предупреждение са насочени към това да информират предприятията за евентуална вероятност от несъстоятелност и да им съдействат за предприемане на действия.

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани възможни рискове от приемането на проекта на наредба.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Наредба за инструментите за ранно предупреждение и достъпа до информация на предприятията при вероятност от несъстоятелност подлежи на обществено обсъждане на Портала за обществени консултации и на интернет страниците на Министерство на икономиката и индустрията и Министерството на иновациите и растежа съгласно Закона за нормативните актове.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно реструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по реструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 предвижда създаването на система за ранно предупреждение на предприятията от вероятност за несъстоятелност. Изискването е въведено с чл. 761, ал. 3 от Търговския закон.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради

очаквани значителни последици?

Да

Не

10. Приложения:

Неприложимо.

11. Информационни източници:

Национален статистически институт: [Демография на предприятията](#)

Министерство на правосъдието: <https://www.justice.government.bg/home/index/7fada59a-7e95-44de-bc7f-9732e8159c9d>

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Желяз Енев, директор на дирекция „Икономическа политика“, Министерство на икономиката и индустрията.

Дата: 05.10.2023

Подпис:

X
